

Pitkospuiden käyttö säästää luontoa kulumiselta.

Hailuoto - luonnonrauhaa ja kulttuuria

14.10.2024 6.00

Jos upea luonto, hyvät ulkoilumahdollisuudet tai monipuolinen kulttuuritarjonta kiinnostaa, silloin Hailuoto on kohde vailla vertaa.

Teksti ja kuvat: VILLE PALKINEN

Oulun edustalla sijaitseva reilun tuhannen asukkaan Hailuoto on Perämeren suurin saari ja yksi Suomen kansallismaisemista. Saari on kaunista luontoa ja rauhaa arvostavan matkakohde, myös kulttuurin ystäviä hemmotellaan tapahtumilla ja taidenäyttelyillä.

Pienestä asukasmäärästä huolimatta kulttuuritarjonta on Hailuodossa monipuolista. Esimerkkeinä voidaan mainita vaikkapa Hailuodon teatterifestivaali ja syksyiset Siikamarkkinat.

Matkailija voi majoittua maatilalla, leirintäalueella tai luotsihotellissa. Eväitäkään ei tarvitse tuoda mantereelta, sillä saarella on molempien suurten ketjujen kauppa.

Matka Hailuotoon on omanlaisensa elämys, sillä saareen pääsee toistaiseksi vain lautalla Oulunsalosta. Lautat kulkevat kesäaikaan noin puolen tunnin välein, eli kovin pitkään ei tarvitse odottaa, jos lautalla vain on tilaa. Matka kestää alle puoli tuntia.

Omalla veneellä liikkuvan kannattaa tulla merisäättiedotuksista tuttuun Marjaniemeen, josta löytyy tarvittavat palvelut helposti.

Monet suosittelevat Hailuotoon tutustumista polkupyörällä, mutta ainakaan tottumattoman pyöräilijän ei kannata autoa kokonaan hylätä. Matka lauttarannasta saaren toisessa päässä sijaitsevaan Marjaniemeen on noin 30 kilometriä ja suuri osa matkasta on metsän reunustamaa maantietä ilman nähtävyyksiä.

Kirkonkylän ympäristössä sen sijaan pyöräilyä voi suositella, sillä liikenne on melko vähäistä lauttojen saapumisaikoja lukuun ottamatta. Halutessaan voi pyörän vuokrata Marjaniemen luotsihotellista.

Viiden tähden ravintolaa etsivä saattaa pettyä Hailuodossa, mutta nälkään ei tarvitse kenenkään nääntyä. Lounasruokaa tarjoavat esimerkiksi Cafe Bar Haiku, Sinisen pyörän kievari ja ravintola Ailasto.

Tuoreen kalan ystävien kannattaa poiketa Marjaniemen kalahalliin. Itse savustettu siika voittaa varmasti useimmat ravintolaruoat. Kalahalliin kannattaa pyrkiä rohkeasti sisälle, vaikka se näyttäisikin suljetulta.

Hailuodon Salesta saa kalan kyytipojaksi perinteistä "luovon leipää" eli hailuotolaisella reseptillä valmistettua ruishiivaleipää. Leipomokahvila Veeruskan saaristolaisleipää voi myös suositella. Nykyisin leivät leivotaan tosin Oulunsalossa.

Vaikka sää ei suosisikaan, ei luodon hiekkarantoja kannata jättää katsomatta. Marjaniemi on yksi harvoista alueista Suomessa, jossa on tyypiltään erilaisia hiekkadyynejä. Marjaniemen alue on suojeltu luonnonsuojelulain nojalla, mutta jokamiehen oikeudella siellä saa liikkua. Kannattaa kuitenkin kulkea merenrantaa, valmiita polkuja tai pitkospiuta pitkin, näin dyynien herkkä luonto kärsii mahdollisimman vähän.

Lintuharrastajalle Hailuoto on erinomainen kohde erityisesti kevät- ja syysmuuttojen aikaan. Matkailijan on helppo kokeilla bongauksia jossakin saaren lukuisista lintutorneista. Kirkkosalmen lintutorni on hyvä vaihtoehto liikuntarajoitteisille, sillä tornin ensimmäiselle tasanteelle pääsee myös pyörätuolilla.

Pitempiä retkiä varten kannattaa etsiä käsiinsä Hailuodon retkeilykartta. Umpimetsään sen kanssa ei kannata lähteä, mutta reittien suunnittelussa kartasta on apua.

Hyvä uutinen koiranomistajille on, että Rantasumpussa on varattu pätkä merenrantaa karvaisten kumppanien käyttöön. Kuumana päivänä myös lemmikkien uittaminen onnistuu helposti. Toinen koiraranta löytyy Pöhlästä.

Monelle saaren rannalle on ominaista, että niissä saa kahlata pitkälle ennen kuin uiminen on mahdollista. Lapsiperheiden kannalta tämä on hyvä asia, sillä äkkisyvää ei tarvitse heti rannassa pelätä.

Yksi tärkeimmistä nähtävyyksistä on vuonna 1871 käyttöön otettu Marjaniemen majakka. Kesäaikaan majakkaan pääsee kiipeämään pienellä pääsymaksulla. Ilmaisesa Metsähallituksen luontonaäyttelyssä voi tutustua luodon luonnon ominaispiirteisiin.

Arkkitehtuurista kiinnostunut suuntaa Hailuodon kirkkoon. Vuonna 1972 valmistunut kirkko rakennettiin neljä vuotta aiemmin palaneen kirkon tilalle ja se on poikkeuksellisen moderni rakennus Hailuodon ympäristössä. Kirkon alttaritalun paikalla on näkymä mäntymetsikköön.

Yksi erikoisimmista kohteista on Hailuodon emutarha. Siellä vierailevan kannattaa kysyä emuöljyn parantavista vaikutuksista, sillä tuskin on vaivaa, johon sen ei väitetä auttavan.

Paikallisia käsitöitä voi hankkia matkamuistoksi esimerkiksi Marjaniemen Luovon Puikkarista tai Hailuodon kylätalon yhteydessä toimivasta Luovon Puojista. Perinteinen, joskin melko arvokas matkamuisto on luotolainen perinnevillapaita.

Kylätalon yhteydessä on galleriatila. Viime keväänä kylätalon taakse avattiin valokuvataidegalleria Huone nro 8, jossa on esillä ajankohtaisia kotimaista valokuvataidetta ja dokumenttivalokuvaa.

Hailuodon ajankohtaiset kulttuuritapahtumat saa parhaiten selville osoitteesta www.hailuototourism.fi. Aivan jokaiselle kesäviikonlopulle ei tapahtumia osu, mutta kunnan kokoon suhteutettuna kulttuurielämä on aktiivista.

PLUSSAT

o Kaunis luonto

o Kulttuuritarjonta

MIINUKSET

o Lauttayhteys hidastaa saarelle pääsyä.

o Matkailijamäärän kasvaessa rantojen herkkä luonto saattaa kärsiä.

Marjaniemen kalastajakylä ja majakka.

Lauttamatka Hailuotoon on osa elämystä.

HAILUOTO FAKTAT

Perämeren suurin saari

Sijainti: Oulun edustalla, Ouluun noin 50 km

Asukkaita: noin 1000

Miten pääsee? kesäaikaan puolen tunnin välein lautalla Oulunsalosta, omalla veneellä ja Oulusta paikallisliikenteen linjalla 66

Muuta: saarella on noin 600 vapaa-ajanasuntoa

Lisätietoja: www.hailuoto.fi www.finneries.fi www.koskilinjat.fi
www.hailuototourism.fi

Marjaniemen kalasataman siikoja itse savustettuina.

Kirkkosalmen lintutorniin pääsee luiskaa pitkin vaikkapa lastenvaunujen kanssa.